

Töreboda kommun
kommunen@toreboda.se

2019-11-12
1 (21)
Dnr-SI 2019:5802

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Moholms skola i Töreboda kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Moholms skola avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Moholms skola i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver följa upp kunskapsresultaten i samtliga årskurser samt utveckla ett jämställdhetsarbete på skolan.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Lärarna på Moholms skola behöver utveckla arbetet med att stimulera och utmana alla elever, så att de kan utvecklas så långt som möjligt enligt sina egna behov och förutsättningar.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver på ett systematiskt sätt följa upp och analysera lärarnas bedömning och betygssättning ur ett likvärdighetsperspektiv.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 10 april 2020 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområden och resultatet av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 3) användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till dokument.goteborg@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr– SI 2019:5802) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är att rektorn till viss del följer upp Moholms skolas kunskapsresultat samt beslutar om utvecklingsåtgärder. Rektorn följer på ett strukturerat sätt upp kunskapsresultaten i årskurserna 3 och 6, men det saknas en liknande uppföljning av de övriga årskursernas resultat. Även lärarnas undervisning och värdegrundsarbetet på Moholms skola följs till viss del upp av rektorn. Rektorn använder sig av elevhälsans kunskap och erfarenhet samt den information som framkommer genom klasskonferenserna vid fördelningen av skolans resurser. Det finns tydliga forum på skolan för lärarna att samverka. Skolan saknar ett strategiskt jämställdhetsarbete som leds och styrs av rektorn för att säkerställa att alla elever, oavsett könstillhörighet, har samma förutsättningar att lära och utvecklas i undervisningen.

Kunskapsresultaten följs delvis upp av rektorn

Granskningen visar att rektorn till viss del följer upp och analyserar skolenhetens kunskapsresultat samt beslutar om åtgärder. Utifrån intervjuer och den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av inför granskningen framkommer att de utvecklingsområden som skolenheten prioriterar är; specialpedagogik genom att använda Skolverkets "lyft", *kollegialt lärande* där arbetet för ökad måluppfyllelse är i fokus, arbete med likabehandlingsplanen samt kommunens gemensamma läs- och skrivplan. Rektorn gör en sammanställning av elevernas kunskapsresultat i årskurserna 3 och 6 - i vilken utsträckning eleverna nått godtagbara kunskaper eller nått betyget E på klass- och ämnesnivå samt fördelat på kön. Däremot saknas en liknande sammanställning och analys för de övriga årskurserna. Rektorn berättar i intervju att

hon får avstämningar från lärarna om hur eleverna ligger till enligt måluppfyllelsen genom klasskonferenserna två gånger om året, samt på klassgenomgångarna som sker var femte/sjätte vecka. Rektorn konstaterar att resultaten har förbättrats vid senaste mätningen av elevernas måluppfyllelse på Moholms skola vilket statistiken vid övergången från årskurs 6 till högstadiet visar. Rektorn berättar vidare att det under förra läsåret framkom att skolan behöver fokusera på "skriftliga metoder" i ämnet matematik, men att den senaste analysen visar att "taluppfattning och huvudräkning" behöver vara i fokus under detta läsår. Rektorn berättar också att de utvärderat det specialpedagogiska lyftet, som förstelärarna höll i. Lärarna har fått testa olika extra anpassningar, diskuterat och delat med sig av sina erfarenheter, vilket bidragit till ett positivt resultat. Rektorn berättar vidare att av skolans elever har 40 procent migrationsbakgrund och flertalet av dessa når inte målen i ett eller flera ämnen. Därför kommer rektorn, enligt kvalitetsrapporten från 2018/19, lägga ytterligare fokus på att elever med migrationsbakgrund ska nå en högre måluppfyllelse. För att nå målet behöver skolan förstärka kompetensen i svenska som andra språk. Under en begränsad period sker nu en extra intensifiering på den grupp elever som ligger nära måluppfyllelsen. Men på skolan saknas det kompetens i svenska som andra språk (SVA), studiehandledning samt att skolans resurser är begränsade, vilket påverkar skolans möjligheter för att få dessa elever att nå målen. En åtgärd som vidtagits för att förbättra måluppfyllelsen är att skolan erbjuder en "studiestuga" en gång i veckan efter ordinarie skoltid. Där kan elever få ytterligare stöd och träning med till exempel läsning som främjar språkutvecklingen för eleverna med migrationsbakgrund. Elevhälsan berättar i intervju att kommunens läs- och skrivplan bidragit till att skolan fått mer struktur och tydlighet gällande dokumentation av elevernas utveckling. Rektorn utgår från kunskapen om elevernas måluppfyllelse samt elevhälsans kunskaper och erfarenheter vid fördelningen av skolans resurser.

Värdegrundsarbetet och lärarnas undervisning analyseras till viss del av rektorn

Granskningen visar att lärarnas undervisning och värdegrundsarbetet på Moholms skola till viss del följs upp av rektorn. Rektorn berättar i intervju att hon får information om lärarnas undervisning genom att delta på klasskonferenserna samt att hon känner eleverna då skolan är liten. Rektorn har påbörjat klassrumsbesök, vilket lärarna uppskattar och önskar mer av. Lärarna berättar i intervjun att rektorn följer upp och diskuterar undervisningen med dem. Lärare ger exempel på situationer där rektorn gett konstruktiv kritik till exempel i arbetet med den lokala pedagogiska planen (LPP). Rektorn har bestämt följande strukturer, rutiner och utrustningar i klassrummen; på morgonen får eleverna successivt komma in i klassrummet, anslagna dagsschema med färgkodade ämnen samt att time-timer och hörlurar/hörselkåpor ska finnas i varje klassrum. Rektorn fortsätter arbetet med gemensamma åtaganden

genom att nu arbeta med planen för trygghet och studiero "Det här gör vi lika". Rektorn uttrycker att det är svårt att svara på om lärarnas undervisning alltid utgår från de nationella målen, men tillägger att samarbetet med elevhälsan är en viktig informationskälla för att få en uppfattning om lärarnas undervisning. Lärarna berättar i intervju att rektorn är engagerad och tar del i hur värdegrundsarbetet bedrivs på skolan. Värdegrundsarbetet följs upp av rektorn på medarbetarsamtalet och säkerställs genom att det är en punkt som finns med i lönekriterierna för skolan. Rektorn och lärarna berättar att värdegrunden är integrerat i det dagliga arbetet på skolan och ger några exempel; normkritiskt förhållningssätt, skolans regler, trivselenkäterna, öppna klassrum på morgonen, att lärarna möter eleverna på bussarna samt rörelseaktiviteter på rasterna där alla elever är med.

Det bedrivs inte något systematiskt jämställdhetsarbete på skolan

Genom intervjuerna framkommer att det inte bedrivs något strategiskt arbete om jämställdhet på skolan. Lärarna berättar att jämställdhetsarbetet finns med som rubrik i kvalitetsarbetet, men hur de ska arbeta med området är ännu oklart. De har arbetat med normkritiskt förhållningssätt inom det specialpedagogiska lyftet och de tycker inte att jämställdhet är något problem på skolan. Lärarna menar att alla elever behandlas lika, oavsett kön, vilket även rektorn framhåller. Lärarna ger exempel på att de använder stickor med elevernas namn som de drar slumpmässigt för att fördela ordet rättvist.

Rektorns ledarskap har ett tydligt fokus på skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag

Rektorn ger förutsättningar för en organisation där lärande och utveckling står i centrum genom planerade forum för samverkan, samt en beredskap för de obehöriga lärarna. I den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av står beskrivet att arbetslagen (lärarna, assistenter samt personal från fritidshem) har konferens en gång i veckan. APT sker varannan vecka och elevhälsoteamet har möten varje vecka. Det finns även olika nätverksgrupper inom kommunen som har möten ett par gånger per termin. Genom en tidigare utvärdering av elevhälsans arbete framkom att lärarna ville ha ett närmare samarbete med elevhälsan i ett förebyggande syfte. Nu möter elevhälsan lärarna en gång i månaden och agendan handlar om kollegialt lärande. Pedagogerna har ett gemensamt arbetsrum och personalrum där de möts varje dag, vilket underlättar för samverkan, menar rektorn. Några av lärarna uttrycker att ibland går den mesta tiden åt till information och en annan lärare saknar tid för samverkan vid ämnesplanering. Genom arbetet med gemensamma och tydliga rutiner på skolan underlättas arbetet för de nyanställda, obehöriga och vikarier. Lärarna berättar att de

samplanerar och sambedömer med de lärare som saknar behörighet i något ämne. Även specialläraren har en roll som stöd för de obehöriga lärarna.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver analysera kunskapsresultaten i samtliga årskurser samt utveckla ett jämställdhetsarbete på skolan.

Skolinspektionens granskning visar att det vid Moholms skola saknas en sammanställning och uppföljning av kunskapsresultatet för samtliga årskurser på skolan. Rektorn har ändå vid tiden för granskningen regelbundna avstämningar med lärarna om hur eleverna ligger till i dessa årskurser enligt måluppfyllelsen

Enligt Skollagen ska uppföljningen också vara systematisk och kontinuerlig.¹ Rektorn ska göra elever, lärare och övrig skolpersonal delaktig i uppföljningsarbetet och skapa forum för att möjliggöra delgivande av erfarenheter kring varför måluppfyllelsen ser ut som den gör, vad problem i undervisningen beror på och vilka skillnader och variationer som finns mellan elevgrupper, ämnen och målområden.²

Skolinspektionen rekommenderar därför rektorn att sammanställa, dokumentera och analysera kunskapsresultaten för samtliga årskurser på skolan på liknande sätt som för årskurserna 3 och 6. Ett analysarbete av kunskapsresultaten är en förutsättning för att leda det pedagogiska utvecklingsarbetet och för att på ett optimalt sätt kunna sätta in utvecklingsåtgärder i god tid.

Rektorn behöver även påbörja ett mer strategiskt jämställdhetsarbete. Visserligen arbetar skolan med normkritiskt förhållningssätt, men det bedrivs inte något systematiskt eller strukturerat jämställdhetsarbete under rektorns ledning i syfte att

¹ 2010:800, 4 kap, 4-5 §§

² Skolverket (2012a) Systematiskt kvalitetsarbete – för skolväsendet, Skolverkets allmänna råd

verka för att alla elever i alla klasser får samma möjlighet att lyckas i skolan oavsett könstillhörighet.

Enligt läroplanen ska skolan aktivt och medvetet främja elevers lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet. Skolan har också ett ansvar för att motverka könsmonster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling. Hur skolan organiserar utbildningen, hur eleverna blir bemötta samt vilka krav och förväntningar som ställs på dem, bidrar till att forma deras uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt.³

Skolenheten behöver ha strategier som följs upp och omprövas för att på ett effektivt sätt motverka traditionella könsmonster. Det kan exempelvis handla om att ha frågor om jämställdhet i medarbetarsamtal eller ha utformat gemensamma strategier för hur jämställdhet kan tas upp i undervisningen. Rektor behöver försäkra sig om att varje lärare och alla personal på skolenheten verkar för att jämställdhetsperspektivet genomsyrar skolans undervisning och arbete. I det arbetet behöver rektor tydliggöra för all personal det jämställdhetsarbete som delvis redan bedrivs på skolenheten så att all personal blir medveten om det arbete som finns och hur jämställdhetsarbetet kan genomsyra undervisningen. Ett sätt att utveckla skolenhetens jämställdhetsarbete är att rektor använder sig av de lärare som uppges ligga i framkant av att bryta könsrollsmönstret i sin undervisning.

³ Lgr 11, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 3 och 5a §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185)

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är att undervisningen på Moholms skola är varierad och strukturerad. Dock kan mål och syfte med lektionerna i högre grad tydliggöras för eleverna. I undervisningen finns det en variation både vad gäller arbetsformer, arbetssätt och innehåll. Lärarna arbetar på flera sätt för att stimulera elevernas lärande, samt verkar aktivt för att stärka elevernas självförtroende och motivation. Skolan ger eleverna möjlighet att reflektera över sitt lärande, och eleverna är till viss del delaktiga i utformandet och utvärderingen av undervisningen. Till viss del är undervisningen anpassad efter elevernas olika behov och förutsättningar, men elever som behöver språkligt stöd får inte det stödet i den utsträckning som behövs, och inte heller de elever som lätt når kunskapskraven blir inte tillräckligt utmanade så att de når så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling.

Undervisningen på Moholms skola är strukturerad och varierad

Granskningen visar att lärarna bedriver en varierad och strukturerad undervisning. Lärarna och rektorn berättar i intervju att på Moholms skola finns gemensamma strukturer, till exempel hur skoldagen startar samt att dagens schema finns anslaget i alla klassrum. Rektorn initierar ett arbete med att fortsätta utveckla en gemensam struktur genom en plan för hur de går vidare med det arbetet framöver. Lärarna beskriver att de varierar sin undervisning genom att ha en grundstruktur med utrymme för hela bredden av olika lärstilar. De påpekar att variationen är en viktig del i undervisningen och använder sig och av EPA (enskilt, par och alla). Lärarna säkerställer att undervisningen utgår från de nationella målen genom den lokala pedagogiska planeringen (LPP) samt att använda läromedel som följer de nationella riktlinjerna.

Lärarna ger eleverna i de flesta fall ett aktivt lärarstöd och förklarar syftet med undervisningen

Av granskningen framgår att lärarna till viss del tydliggör syftet med undervisningen och ger eleverna ett aktivt lärarstöd, så att de förstår, kommer igång med sitt skolarbete. Lärarna inleder lektionen genom att muntligt och ofta skriftligt gå igenom vad den ska innehålla, vilket Skolinspektionen observerade på samtliga besökta lektioner. Samtidigt observerades situationer där elever med migrationsbakgrund inte alltid förstår vad läraren skrivit på tavlan samt elever som får hjälpa varandra så gott det går. Lärarna berättar att de försöker fånga elevernas intresse vid den gemensamma genomgången på olika sätt. Efter genomgången går lärarna runt för att eventuellt hjälpa eleverna att komma igång, samt stödja eleverna under det fortsatta arbetet. Eventuellt kan lärarna vid behov ge några elever enskilda instruktioner. Beskrivningen bekräftas av Skolinspektionens lektionsobservationer. Det observerades även exempel på att uppgiften eleverna skulle utföra förtydligas genom att läraren ger fler exempel på hur uppgiften kan lösas. När det gäller att tydliggöra syftet med undervisningen gör lärarna olika. Någon lärare berättar att hen presenterar kursinnehållet för eleverna, och eleverna som går i årskurs 6 får ta del av betygskriterierna. En annan lärare tycker att syftet med undervisningen borde vara ett nytt utvecklingsområde för skolan.

Lärarna motiverar och stimulerar eleverna, men det saknas språkstöd och ibland utmaningar

Granskningen visar att undervisningen bidrar i flera avseenden till att stimulera och utmana eleverna, dock framgår att undervisningen inte alltid utmanar och/eller kompenserar de elever som har behov av språkstöd eller lätt når kunskapskraven. Lärarna berättar att de själva är en stor inspirationskälla till att motivera eleverna, det sker bland annat genom att vara påläst och en god berättare. Det sker också genom varierad undervisning - använda sig av olika uttrycksformer såsom lek, spel och musik. Lärarna berättar också att de behöver berömma och uppmuntra eleverna då det finns flera elever med dåligt självförtroende. Det gäller att hitta något som tilltalar och motiverar varje elev, och visa att man som lärare bryr sig om eleven, säger lärarna, vilket Skolinspektionen såg exempel på under lektionsobservationerna. Skolinspektionen såg också att de flesta lärarna uppmuntrar och berömmar eleverna, både enskilt och i grupp, vilket även eleverna bekräftade i intervju. Någon lärare utmanar eleverna att nå längre genom att berömma och visa på de steg eleverna gör för att komma vidare i sin utveckling. En annan lärare berättade för eleverna att det kan vara lite jobbigt att lära sig ibland, det tyckte även läraren själv när hen gick i skolan.

Granskningen visar att undervisningen i varierad grad präglas av anpassningar efter elevernas olika behov. Lärarna berättar i intervju att de är medvetna om behovet av anpassa uppgifterna efter elevernas olika förutsättningar. Det är lättare att anpassa i några ämnen och de önskar att det vore så i alla ämnen. Lärarna menar ändå att de kan erbjuda utmanande uppgifter efter individens behov, till exempel genom "Bingel" (digitalt färdighetstränings program). En lärare berättar att eleverna har ett arbetsschema inför lektionen som är individuellt anpassat utifrån den nivå eleven är på. Lärarna berättar vidare att det är svårare att anpassa undervisningen till eleverna med migrationsbakgrund, då de i nuläget bara har en person på skolan som arbetar med språkstöd. Rektorns bedömning är att resurserna som innefattar språkstöd för elever med migrationsbakgrund inte är tillräckliga, vilket innebär begränsade möjligheter för att kompensera för dessa elever. Skolan har en speciallärare men hen har svårt att hinna med alla elever med migrationsbakgrund, då det saknas kompetens i svenska som andra språk (SVA) på skolan. Eleverna uppmanas att använda sig av Sayhi (en app för översättning). Lärarna använder sig av extra anpassningar för att stödja elevernas lärande, vilket Skolinspektionens utredare såg exempel på. På de flesta av de observerade lektionerna arbetar eleverna med samma uppgifter, i något fall fanns exempel på delvis redan i fyllda svar till några elever. Eleverna berättar i intervju att de elever som behöver hjälp får det av lärarna om något är svårt. Däremot om de har lätt för något ämne så beror det på läraren om de får andra uppgifter. Det kan bestå av en extra bok eller uppgifter som ibland kan vara mer utmanande. Det är mer vanligt att läraren säger att man får arbeta vidare i boken eller med uppgifterna. Ibland kan de få spela på datorn, det finns spel som blir svårare och svårare, det är en bra variation istället för att bara göra fler uppgifter, säger eleverna. Någon elev berättar att om det är för lätt, säger deras lärare att de får hoppa över några sidor i boken. En elev berättar att hen är klar med sin bok inom ämnet men har ännu inte fått någon ny bok.

Lärarna låter eleverna reflektera över sitt lärande och utvärdera undervisningen

På Moholms skola får eleverna möjlighet att reflektera över sitt lärande och är till viss del delaktiga i utformandet och utvärderingen av undervisningen. Lärarna beskriver i intervju hur de tillsammans med eleverna synliggör och reflekterar över lärandet utifrån en modell "VÖL" vilken består av tre spalter där eleven får fylla i; Vet, Önskar veta och Lärt mig. Genom att använda den modellen synliggörs elevernas kunskapsutveckling. Lärande synliggörs även genom utvecklingssamtalen där en dialog hålls om vad eleverna utvecklat individuellt. Lärarna visar även på hur elevernas skrivande utvecklats över tid genom att jämföra med tidigare texter, eleverna får också uppleva hur svårighetsgraden på uppgifterna förändrats genom att de blir mer avancerade. Det finns exempel på lärare som sparar mycket material i ämnena för att

konkret visa elevernas kunskapsprogression. Lärarna berättar att det är lättare att låta de äldre eleverna vara delaktiga i utformningen av undervisningen, vilket de ofta är. I de lägre årskurserna beror delaktigheten på vilket arbetsområde som är aktuellt. Det är främst själva arbetsformen eleverna ges möjlighet att tycka till om, inte lika mycket innehållet, menar lärarna. Lärarna reflekterar över att de i större utsträckning behöver uppmärksamma eleverna på när de är delaktiga. De flesta intervjuade eleverna anser att de sällan är delaktiga i utförandet av undervisningen, ibland får de bestämma något i undervisningen men då handlar det om att välja någon del inom området att arbeta med. Några lärare berättar att de utvärderar sina lektioner och det som framkommer i sådana samtal kan ligga till grund för planering av kommande lektioner. I en årskurs utvärderar eleverna varje dag och får ge åsikter om vad som kan bli bättre med undervisningen. Om eleverna uttrycker att lektionen varit "rolig" låter läraren eleverna nyansera vad de menar med begreppet "rolig". Några lärare säger att de ibland låter eleverna utvärdera undervisningen med en app "Rate it", som består av glada eller sura symboler i olika färger, vilket eleverna uppskattar att använda. Någon lärare säger att genom utvärdering med "Rate it" blir resultatet en del i den gemensamma planen som de arbetar med.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Lärarna på Moholms skola behöver utveckla arbetet med att stimulera och utmana alla elever, så att de kan utvecklas så långt som möjligt enligt sina egna behov och förutsättningar.

Skolinspektionens granskning visar att undervisningen vid Moholms skola behöver utvecklas så att den i högre uträkning anpassas efter den enskilda elevens behov och förutsättningar. Detta för att alla elever, både de som har ett annat modersmål och de har lätt att nå kunskapskraven, ska ges möjlighet att utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.

I skollagen står det att alla elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som lätt når

de kunskapskrav som minst ska uppnås ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling.⁴

Skolinspektionens ämnesgranskningar visar att undervisningens svårighetsgrad oftast läggs på en medelnivå, lika för alla elever. För elever som är extra intresserade och nyfikna kan det innebära att undervisningen inte blir tillräckligt utmanande eftersom de tenderar att få göra mer av samma - skriva mer än de andra i en uppgift eller arbeta med något helt annat när de väntar in att övriga elever i klassen ska bli färdiga.⁵

När det gäller högpresterande elever har Skolverket bland annat dragit slutsatsen att dessa elever bör få arbeta med att förstå ett avancerat innehåll, med stöd från läraren. Skolverket drar också slutsatsen att det inte finns några specifika undervisningsmetoder som är unika för just högpresterande elever. Centralt är att lärarna skapar en flexibel undervisning, där alla elever - oavsett var de befinner sig i sin kunskapsutveckling - får arbeta med ett utmanande innehåll på lämplig nivå efter deras förutsättningar.⁶

Ett av rektorns beskrivna utvecklingsområden är undervisningen för elever med migrationsbakgrund. Skolinspektionen rekommenderar därför rektorn att föra samtal med lärarna om det som identifierats som begränsande för eleverna och tillsammans diskutera hur de kan förändra arbetssätt utifrån de förutsättningar som finns på Moholms skola.

⁴ 3 kap. 3 § skollagen

⁵ Skolinspektionen (2017) Undervisning i No-ämnen: Att göra naturvetenskapen synlig och relevant för varje elev, Tematisk analys, Stockholm: Skolinspektionen, s. 5.

⁶ Skolverket (2012b) Högpresterande elever, höga prestationer och undervisningen, Rapport 379, Stockholm: Fritzes, s. 51, 54f.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 3 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är att elevernas skolmiljö på Moholms skola präglas av trygghet och studiero, så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete. Det finns ett samlat arbete med att skapa och upprätthålla trygghet och studiero på skolan. Det sker både genom förebyggande arbete, till exempel att man har infört tydlig lektionsstruktur, har ett gemensamt förhållningssätt, samt att man har arbetat fram och påbörjat ett arbete efter den nya handlingsplanen för trygghet och studiero - "Det här gör vi lika".

Moholms skola präglas av en trygg miljö

Granskningen visar att Moholms skola har ett förebyggande och gemensamt arbete med att skapa en trygg miljö för eleverna. Samtliga intervjuade berättar att alla på skolan utgår från Helene Jenvens tre regler; alla får vara med, inget barn bestämmer över något annat, när någon säger stopp eller sluta så måste man omedelbart sluta, vilket även eleverna redogör för under intervjun. Representanterna för elevhälsan berättar också att de har organiserade rastaktiviteter, vilket är en del av ämnet idrott och hälsa där eleverna är indelade i olika grupper för olika aktiviteter. Ett resultat av rastaktiviteterna är att konflikterna och de negativa grupperingarna har minskat. Kuratorn arbetar även förebyggande genom att ha tjejgrupper samt temaarbete för klasserna om självkänsla, värderingar och mobbing. Hen har även samtal i klasser och grupper om vad som händer på väg till och från skolan, i skolbussen samt på sociala medier. Lärarna bestämmer numera var eleverna ska sitta i skolbussen för att förebygga konflikter. Genom intervjuerna framkommer att de har en trygghetskarta där det framgår vilka områden som eleverna upplever som otrygga, där har nu rastvakterna extra koll. Trygghetskartan diskuteras och analyseras regelbundet av lärarna. Representanterna för elevhälsan, lärarna och eleverna känner i dagsläget inte till några elever som är otrygga på skolan.

Studiero råder på skolan och det sker ett förebyggande arbete för att upprätthålla studieron

Granskningen visar att undervisningen präglas av studiero, och det pågår ett samlat arbete för att förebygga och upprätthålla studieron. Representanterna för elevhälsan berättar i intervju att de samarbetar inom elevhälsan och tillsammans med lärarna för att skapa studiero. Från att uppmärksamma oro i klassen - till att åtgärda går ofta snabbt, extra anpassningar är åtgärder som hjälper, berättar elevhälsan. Lärarna berättar i intervjun att de även tidigare haft vissa gemensamma rutiner men att rektorn nu driver att det ska vara ännu tydligare gemensamma rutiner som ska sitta anslagna på väggen. Detta arbete kommer att underlätta för till exempel vikarier som ska undervisa i klasserna. Det pågående arbetet med handlingsplanen för trygghet och studiero "Det här gör vi lika" är en del i det arbetet där skolan ska ha en samsyn gällande bland annat lektionernas genomförande. Lärarna berättar i intervju att tydlighet och struktur är en förebyggande insats för att skapa studiero, eleverna behöver veta vad som förväntas av dem vilket även rektorn nämner i intervjun. Lärarna ger i intervjun exempel på gemensamma förhållningssätt för att skapa studiero; tysthetstecken, extra anpassningar, planera miljön i klassrummen, att vänta in eleverna till lugnet infinner sig. Lärarna säger att de har ett gott stöd av varandra och elevhälsan i arbetet med att bibehålla studieron. Eleverna tycker att det generellt är studiero på lektionerna, men tillägger att det kan variera i någon klass. Några elever tycker att det hjälper när lärarna säger till de elever som stör, men några elever säger att det bara hjälper ibland. På samtliga lektioner som Skolinspektionen besökte rådde studiero.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20a § skollagen

9 kap. 20 och 22b §§ skolförordningen

Lgr 11, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är att rektorns analys av lärarnas bedömningar är begränsad. Visserligen har rektorn regelbundna avstämningar angående lärarnas bedömningar, men hon analyserar inte lärarnas bedömning och betygssättning ur ett likvärdighetsperspektiv. Representanter från elevhälsan är utifrån behov delaktiga i bedömningarna och betygssättningen. Rektorn ger goda förutsättningar för lärarna att säkerställa att likvärdiga bedömningar och betyg sätts genom regelbundna forum för sambedömning där Skolverkets bedömningsstöd används. De nationella proven sambedöms tillsammans med lärarna på andra skolor i kommunen.

Det saknas en analys av lärarnas bedömning och betygssättning ur ett likvärdighetsperspektiv

Granskningen visar att rektorns analys av lärarnas bedömningar är begränsad, det saknas en analys av lärarnas bedömningar och betygssättning ur ett likvärdighetsperspektiv. I den inskickade informationen inför granskningen skriver rektorn att genom en analys av måloppfyllelsen konstateras att eleverna med migrationsbakgrund är överrepresenterade bland de elever som inte når målen i ett eller flera ämnen. En orsak är att skolan har en 10 procentig in- och utflyttning varje läsår och cirka hälften av eleverna med migrationsbakgrund är asylsökande. Rektorn har även analyserat resultaten utifrån kön, men ser ingen signifikant skillnad mellan könen. Rektorn berättar att hon genom klasskonferenserna får reda på hur lärarna bedömer eleverna.

Rektorn ger lärarna förutsättningar att samverka kring bedömning och betygssättning

Rektorn ger förutsättningar för att lärarna regelbundet ska kunna samverka kring bedömningar samt se till att det finns metoder och material för att säkerställa att rätt bedömningar sker. Lärarna och rektorn berättar i intervju att samrättning och bedömning av de nationella proven görs tillsammans med lärare på andra skolor i kommunen. Under de nationella proven finns två pedagoger med för att säkra upp

likvärdigheten i bedömningarna. I intervjuerna framkommer att lärarna för diskussioner med varandra i arbetslagen för att få en samsyn kring bedömning och för att säkerställa att rättvisa bedömningar görs utifrån fastställda kriterier. Rektorn ger förutsättningar för att lärarna ska kunna sambedöma genom att sätta in vikarier. Specialläraren och specialpedagogen är tillgängliga och medverkar när bedömningarna sker. Rektorn berättar att lärarna använder sig av Skolverkets bedömningsunderlag i bedömningsportalen där alla lärare har en inloggning, även Schoolsoft används för att säkerställa bedömningarna. Vid några tillfällen har även Skolverkets bedömarträning används på skolan.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

Rektorn behöver på ett systematiskt sätt följa upp och analysera lärarnas bedömning och betygssättning ur ett likvärdighetsperspektiv.

Granskningen visar att rektorns analys av lärarnas bedömningar är begränsad. Rektorn har regelbundna avstämningar angående lärarnas bedömningar, men hon analyserar inte lärarnas bedömning och betygssättning ur ett likvärdighetsperspektiv. Av läroplanen framgår att rektorn som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektorn ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven.⁷

Rektorn har ett ansvar att analysera avvikelser i betygssättningen, genom att identifiera om det förekommer skillnader mellan lärarnas bedömningar och betygssättning och därefter analysera eventuella skillnader. Det innebär att skillnader och variationer gällande bedömningar mellan olika elevgrupper och klasser, ämnen/årskurser och målområden behöver identifieras. Här är det särskilt viktigt att reflektera över om betygen glider iväg i någon riktning, över tid. Analysen bör göras för alla ämnen och inte begränsas till ämnen där det finns nationella prov.

⁷ Lgr 11 2.8 Rektorns ansvar

Utifrån analysen behöver rektorn diskutera eventuella skillnader med lärarna, som en utgångspunkt för att öka likvärdigheten i lärarnas bedömningar.⁸

Skolinspektionen rekommenderar rektorn på ett systematiskt sätt följa upp och analysera lärarnas bedömning och betygssättning ur ett likvärdighetsperspektiv för att kunna säkerställa att det sker en rättvis bedömning och betygssättning av god kvalitet. Detta arbete kan exempelvis omfatta jämförelser av skillnader i bedömningar eller betyg i olika ämnen och årskurser samt jämförelser av resultaten på nationella ämnesprov och betyg. I arbetet behöver rektorn diskutera resultatet av analysen med lärarna. Rektorn ska systematiskt föra resonemang med lärarna om den analys som görs vad gäller skolan som helhet, inte bara enstaka årskurser, för att utjämna eventuella skillnader.

På Skolinspektionens vägnar

X Roland Fallström

Enhetschef
Signerat av: Roland Fallström

X Ia Thun

Föredragande/utredare
Signerat av: Ia Thun

I handläggningen av ärendet har även Bo Jersenius och Camilla Adler medverkat.

⁸ Skolinspektionen (2017b) *Bedömningsprocessernas betydelse för likvärdigheten: Ombedömning av nationella prov 2016*, Stockholm: Skolinspektionen

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- 8 lektionsobservationer
- 2 gruppintervjuer med elever
- 2 gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorns lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov

och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan så att utbildningen präglas av trygghet och studiero och eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten den 4 och 5 september 2019. Besöket genomfördes av Ia Thun, Bo Jersenius och Camilla Adler.

Moholms skola är en grundskola som innehåller årskurserna 1-6 och ligger i samhället Moholm i Töreboda kommun. Vid skolenheten finns även förskoleklass och fritidshem. I skolenheten går 142 elever varav 15 elever går i förskoleklass. Grundskolan är indelad i två arbetslag, lågstadiet och mellanstadiet. Skolenheten leds av en rektor.